

AZ ERDÉLYRÉSZI
MÉHÉSZ EGYESÜLET
HIVATALOS LAPJA.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

A LAPOT AZ E. M. E.
TAGJAI TAGSÁGI
ILLETMÉNY FEJÉBE
KAPJÁK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ—KOLOZSVÁR,
STR. A. MURESAN (ATTILA-U.) 10.

Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BÁLINT az E. M. E. főtítkára.
Társszerkesztő: DÁLNOKI PAÁL LAJOS.
Főmunkatársak: Dr. LÁSZLÓ MÁRTON, dr. BOGA LAJOS és BALÁZS PÉTER.

TELEFON 158. SZ.
A LAP MEGJELNIK
HAVONKÉNT EGYSZER

Meghívó.

Az Erdélyi Méhész Egyesület igazgatóválasztmánya Kolozsvárt 1926. évi február 6-án d. u. 5 órakor az egyesület Attila-utca 10. sz. alatti hivatalos helyiségében rendes ülést tart, melyre a választmány tisztelt tagjait meghívja. Kolozsvár, 1926. január hó 27-én.

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentések.
3. Esetleges indítványok.

Felhívás

a tagsági díjak befizetésére.

Az E. M. E. alapszabálya értelmében a tagsági díjak befizetése minden év január hó 1-én esedékes. A tagdíjak befizetésére korábban is felhívtuk Tisztelt Tagjainkat és január hó végén járva ismételtelen is kérjük mindazon Tisztelt Tagtársainkat, akik ezideig még tagdíjait nem fizették be szíveskedjenek azt a sorok olvasása után az E. M. E. titkári hivatala címére beküldeni, mert egyesületünk a reá háruló nagy fontosságú feladatának csak úgy képes megfelelni, ha a közös cél érdekében tagjaink részéről erkölcsi támogatás mellett kellő anyagi támogatásban is részesül. Az évi tagsági díj 50 L.

Hogyan rendezzük be méhészetünket?

Irta: Szentpéteri György.

Bizonyára t. méhésztársaim közül nemcsak a kezdők, de azok is, kik parasztkasos — külteljes — méhészetüket belterjessé kívánják tenni, tájékozatlanul állanak azon kényes probléma előtt, hogy egy ilyen, egész életre kiható, de elég költséges transzakkciónál tulajdonképpen milyen szempontok az irányadók. Mert hiszen legtöbb méhésztársunknak meg van azon hibája, hogy többféle méretű, talán a viszonyaihoz nem alkalmas kaptárokban méhészkedik, mely körülmény nemcsak a méhészet fejlődését akadályozza, sőt azt visszafejleszti, hanem a méhész kísérletezéseiével időt, pénzt, munkakedvet veszít és ezzel méhésztársát talán egy helyes irányu befektetéstől visszaretenteli.

Jelen cikkemnek célja az, hogy 20 éves prakszisom alatt e téren szerzett tapasztalataimat tárgyilagosan méhésztársaim rendelkezésére bocsássam.

Felteszem tehát a következő kérdést; hogyan tudja a méhész viszonyainak legmegfelelőbb méretű kaptárt kiválasztani? Ezen kérdés elbírálásánál alapfeltétel éghajlatunk meghatározása. E tekintetben 3 féle éghajlati zónát különböztetnek meg és pedig; szőlő, tengeri és rozs-zónát.

Szőlő-zónának nevezem azon vidéket, ahol a szőlő biztosan beéri. Méhészetre legalkalmasabb, mert tenyészideje leghosszabb, a vegetáció már március 2-án megindul és tart szeptember

végéig, sőt október közepéig, tehát a méhcsaládnak csak kissé kedvező viszonyok mellett bő alkalmat nyílik óriássá fejlődni, a folyton változó florát intenzíven kihasználni.

Tengeri-zónának nevezem azon vidéket, ahol a tengerinek bármelyik félesége biztosan, azonban a szőlőnek korai féleségei csakis védettebb helyeken érnek be. Ezen klíma tenyészideje a szőlőklimáéval szemben körülbelül 6 héttel rövidebb, mert a vegetáció legalább 3 héttel később kezdődik és 3 héttel korábban végződik. Az ilyen vidék méhészeti kultúra részére igen alkalmas, azonban a kiváló tulajdonsággal bíró családok sem képesek a szőlő-klíma alatt tenyésző családokkal fejlődés tekintetében versenyezni.

Végül rozs-zóna alatt értem azon vidéket, ahol a rozs biztosan, azonban a tengerinek csakis legkorábbi féleségei (Cinquantino, Pignoletto) érnek be. Az ilyen és a szőlőégalj között legalább 12 hét különbség van, amennyiben a vegetáció 6 héttel később indul és 6 héttel hamarabb végződik, tehát ezen klíma alatt a méhcsalád kifejlődéséhez legrövidebb idő áll rendelkezésre.

A fentiek előrebocsátása után álltértek a keretméretek részletes tárgyalására, hangsúlyozván, hogy ma már vidékenként változó keretméretek bírálatába sem pro, sem kontra nem bocsátkozom.

Régebbi, úgy mint legújabb, különben jeles szakíróink a keretméret tekintetében a maguk által kijelölt nagysághoz szigorúan ragaszkodnak, különös előszeretettel az élő méh kereskedelmi szempontjaira hivatkozva. Egyformán tévesnek tartom azon állítást, hogy valaki országárszűnk egész területére vagy az országos, vagy csakis a Boconádi méretet ajánlja egyedül üdvöztetőnek, mert míg az országos méretből Arad vidékén sok rajt és kevés mézet kap a méhész, addig a Boconádi 42-ös kaptár már a legelső télen kitűnő koporsója lesz a csiki méhész méheinek.

A méh életére vonatkozó főbb mozzanatokról már 10 év óta pontos statisztikát vezetek, más vidék viszonyait figyelem, melyből párhuzamot vonva módomban van nézetemet példával igazolni: Szőlővidéken az elit családoknál országos méretű 4 keretsoros kaptárakban — a tőgyelés — (az erős fejlődés első jele) már március végén mutatkozik, április 24-én mézürt kell nyitni, május 24-én kezdődik a rajzás. Saját rendszerű 27 × 45 méretű fekvő kaptáraimban a 15 keretes fészkek május 20-ig méhvel megtelnek, ekkor a fészkekhez arányított $\frac{1}{3}$ ad magasságu mézürt (ládát) felteszem, melyet méheim, ha az akác-termés és időjárás kedvező kétszer 21 kg. mézzel megtöltöttek. Árnyékban elhelyezett családaim nem rajzanak, ellenben a nap hevének kitétt családaim egy 3 kilós elő és egy $1\frac{1}{2}$ kilós másodrajjal ajándékoznak meg. Julius, augusztus és szeptemberben hordás van, a méhek kijárása november közepén szűnik meg.

Most pedig lássuk, hogy a csiki méhésztársunk elit családai rövid tenyészidejük alatt hogyan viselkednek 3 soros országos kaptárainkban; május első hetében kezd tőgyelni, június elején mézürtben dolgozik, július elvén kirajzik, szeptember végén kijárása megszűnik.

A fentlebből látható, hogy a keretméretek a 3 zóna igényeihez mérten a következő 3 nagyságban kell meghatározniuk:

Szőlő	égalj alatt a fészkek lépfelülete egyik oldalon	1200
Tengeri	" " " " " "	1000
Rozs	" " " " " "	900

vagyis szőlőégalj alatt egy 27 × 45 cm., tengeri égöv alatt egy 25 × 40 cm. és rozségöv alatt egy 25 × 36 cm. nagyságu, vagy ezekhez hasonló nagyságu keret megfelel.

További fontos kérdés a kaptárrendszer helyes megválasztása és a kaptárok elhelyezése.

A kaptár rendeltetése; hogy vele méhésztűnket belterjessé tegyük. A jó kaptártól megkívánjuk, hogy mérete éghajlati viszonyainkhoz alkalmazkodó, melegtartó, könnyen kezelhető legyen, hogy családunk magát abban jól érezze, minél nagyobb mézfelesleget adjon, melyhez a méh és lépéptítmény teljes kimélésével könnyen hozzáférhessünk. Mert a méh csakis akkor érzi jól magát kaptárában télen, ha az elég meleg és szükséges mézkészletének folytonossága megvan, nyáron pedig — különösen főhordáskor, — ha a fészken kívül csakis egyharmad üres lép tér áll a felesleges mézhozam rendelkezésére, különben, ha ezen terület nagyobb, a család fejlődésben visszamarad, ha pedig kisebb, lakása szűk levén, kirajzik. Feleslegesnek tartom a kaptár szerkezetét itató csatornákkal, folyosókkal, meg különlegességekkel komplikálni, mert eltekintve attól, hogy ezek a viszonyok, meg a méhetű álcáinak elsőrendű buvóhelyei, a kezelést igen megnehezítik.

Általánosságban kétféle kaptárforma van és pedig; álló és fekvő (amerikai). Az álló kaptárok hátul és felül, vagy csak hátul kezelhetők, meleg, vagy hideg építményűek. A fekvő kaptárok felül kezelhetők, meleg, vagy hideg építményűek.

Az állókaptár előnye, hogy pavilonba rakható, hol a nap bármely időszakában kezelhető, hátránya, hogy nehezen szállítható és nehezképpen kezelhető. Az állókaptárnak egyik válfaja a lapozókaptár, — amelyet Mészáros kőszegi tanító 1850 ben konstruált meg először, — mivel nehezen kezelhető, szállításra nem használható gyakorlati értékkel nem bír, legfeljebb figyelő kaptárnak, vagy szalon méhészetre alkalmas.

A fekvőkaptár előnye, hogy könnyen kezelhető, könnyen szállítható, hátránya, hogy a pavilonba, vagy ducba nem rakható. Azonban ezen látszólagos egyedüli hátránya is előnyére válik, ha figyelembe vesszük, hogy a szabadban külön-külön felállított fekvőkaptárokkal a pavilon és ducrendszer egy igen nagy hibáját küszöböljük ki.

Ugyanis méhésztársaim előtt bizonyára ismeretes azon évről-évre megisméltendő anomália, hogy a pavilonok és ducokban a hely kihasználása végett sűrűn felállított családok terméketlenül anyáinak több, mint 40 százaléka párzás alatt elvész. Kezelése annyira könnyű, hogy míg egy álló kaptárt megvizsgálunk, vagy annak mézfeleslegét elszedjük, addig ugyanazon munkát 5 fekvőkaptár családjánál könnyedén elvégezzük. Vándorláshoz egy családot 10 perc alatt elkészíthetünk és ugyanannyi idő alatt új helyén felszerelhetünk.

Éppen ezért a duc, de különösen a drága pavilonrendszert nem, ellenben a fekvő-vándorkaptárrendszert, mint egyedül leggazdaságosabb, lepraktikusabb rendszer bevezetését mindenkinek nyugodt lelkiismerettel ajánlom.

Alkalmazkodás!

Semmit sem vonok le a keretes kaptárok feltétlen és kétségtelen előnyeiből, de az igazság kedvéért az immobil (ugynevezett paraszt) kaptároknak egyes előnyeit le kell szegezniem.

Az immobil kaptár (jobban mondva „kas“) alakjánál fogva — mert kupos — telelésre, meg fészkek fenntartására a legalkalmasabb, szaporításra elsőrangú, legszebb anyákat szolgáltat és aránylag olcsó. A kupasokban az építmény sohasem idősebb két esztendőnél, mert a második évben értékesíthetnek.

Kezelése egyszerű és könnyű, ami lényeges dolog öregebb méhészeknél, akiknek szemei már nem elég élesek, akik a keretes rendszer százféle operációját testi törekenységöknél fogva már nem képesek elvégezni.

50 keretes kaptár — egyenként csak 20 keretet számítva — fedődeszkával, üvegablakkal és ajtóval együtt (28 drb) huszonoltszor ötven az az összesen 1400 alkatrésznek folytonos alkalmazását és kezelését igényli, ez a szám a paraszt-kaptárnál csak 50.

Igaz, hogy mennyiségben és minőségben a parasztkas kevesebbet nyújt, de inkább kevesebb mint semmi, mert az öreg méhész nagyobb számú keretes kaptár ellátására képtelen, ami annyit jelent, hogy bármennyi mézet adna is 50 keretes kaptár, az öreg méhész nem dolgozhat velők, tehát semmi bevétel nem volna, ellenben 50 kupasból (évenként $\frac{2}{3}$ részt értékesítve azaz 33 darabot kiaknázva) kaphat 300 kiló mézet azaz pénzben 9000 Leit.

Elismerem, hogy fájdalmas dolog a méheket lekénezní,* de ez így van minden házi állatunknál. Egy tehén, egy sertés stb. bizonyára ér annyit, mint egy méhtörzs, mégis a maga idejében leöljük, mert betöltötte hivatását és megfelelt azon célnak, melyért őt tenyésztettük.

Arad, 1926 január 9.

Dr. Fényes Kálmán
ügyvéd.

Méhek állapota.

Irta: Sztarek Károly.

A méhek jól telelnek. Mult év december elején fagyok nem ártottak, azonban a 15° R hidegben a harkályok támadták meg a méhest, amit eddig nem észleltem. Több kaptárnak 30 mm. vastag deszkaburkolatát is keresztül vágta a belső falig. Egy 42 es fekvő kaptár 10 mm. magas röplyukát annyira kirágták, hogy majdnem bebujhatott a nagy zöld harkály. Csak lelővéssel tudtam ellenük védekezni. Pedig igen sajnáltam puszkavégre venni az egyébként igen hasznos madarakat.

Néhány családot kopogtatásukkal annyira szélzavartak, hogy kénytelen voltam egy napra meleg szobába vinni őket, hogy újra fészekbe tömörülhessenek.

December 20 óta a hőmérsék átlag + 4° R. Több ízben volt + 10—11° R délben, amikor szép tisztuló repülést végeztek és igen lepték a langyos vízzel töltött ilatokat. Barométer állásjan 1 től 767 mm. átlag. Második közleményem az volna:

Kell-e a nagy kaptárokkal való méhészkedéshez „nagy petézőképességre“ kitenyésztett anya?

Előre is kijelentem, hogy nem vitatkozni akarok, hanem csak saját tapasztalataimat óhajtom nyilvánosságra hozni.

Méhészkedésemet kasokkal és országos kaptárokkal kezdtem, a következő évben Boconádi kaptárokat vásároltam és teljesen áttértem a nagy kaptárak használatára. Mivel sok anyára volt szükségem, országos kaptárainból keretsoros anyanevelőket készítettem és az azokban termelt anyákat használtam fel nagy kaptárainban, azért, hogy tiszta, nemes fajú anyákkal lássam el Boconádi családjaimat, melyek teljesen le voltak züllve, úgy, hogy csak egy-két kereten volt méh.

* Jegyzet. Reméljük, hogy a lekéneznés kérdésében méhésztársaink hozzászólnak. (Szerk.)

Az eredmény az volt, hogy az első évben a családok jól megerősödtek s a következő évben már megrajzoltak volna, ha idejében műrajokat nem készítek.

Tavaly két darab 42 es Boconádi vándorkaptárt népesítettem be. Egyikbe egy kivágott fából kivett családcskát tettem, melyhez két anyátlan országos anyanevelőt helyeztem, másikat egy vásárolt kis családdal népesítettem be szintén két országos anyátlan anyanevelővel erősítve.

Négy kereten helyeztem el őket. Mindegyik keret 4 drb országos keretből állott. Eredmény lett júniusban általuk nevelt új anyák, erős törzs, 18 drb kiépített keret és 6—6 drb vastag mézes lép befődelezve.

Kis keretű anyanevelőimtől végleg megváltam, mert az anyásítással sok bajom volt. Némelyik család 2—3 termékeny anyát is elpusztított. Végül az anyákat saját keretükön adtam be, melyet Boconádi keretbe erősítettem. Így már minden anyásítás sikerült. Így tértem rá tavaly a Boconádi anyanevelőkre s a kereten beadott anyákkal kivétel nélkül sikerült anyásítanom. Ebből azt a következtetést vontam le, hogy az anyanevelők keretei megfeleljenek a törzsek kereteinek, máskülönben mindenféle ravasz fortélyhoz és eszközökhöz kellene folyamodnunk, melyek egyrészt nem biztosak, másrészt pedig költségesek is a hozzávaló eszközök beszerzése miatt.

A tavalyi „Méhészeti Közlöny“-ben az anyásításról megjelent több közleményből tanulságot szereztem, hogy bizony én nagyon rosszul jártam el, hogy az anyákat nem tenyésztettem ki előbb „nagy petézőképességre“, de már ezen nem segíthettem, a tényeket azonban konstátálom kellett. A 33 keretes Boconádik bizony megrajzanak nálam a nagy zsufoltság miatt *országos családok anyáitól*.

Hozzászólások a tagdíj összegének megállapításához.

Az egyesületünk már régebben foglalkozik azzal, hogy a jelenlegi 50 leu tagdíjat mérésükkel felemelje. Ugy gondoljuk, hogy a tagdíj emelésének tüzetesebb indoklására nincsen szükség, mert minden tagtársunk belátja, hogy a már évekkel ezelőtt megállapított tagdíj értéke nincsen arányban a mai árakkal. A tagdíj összegének megállapítása előtt azonban a tagjaink véleményét is óhajtottuk kikérni, hogy azokat, valamint az egyesületünk érdekeit figyelembe véve megállapodásra jussunk. A *Méhészeti Közlöny*-nek nagyobb terjedelemben való megjelentetése is a tagdíjemeléssel szoros összefüggésben áll, így tehát minden tagtársunk érdeke, hogy az egyesületünk törekvései tagjaink részéről kisebb anyagi áldozatokkal támogattassék.

A tagdíj mozgalmunkra nézve Káli András magyarpécskai lakos leveléből a következőket közöljük: „A tagsági díjról pedig csak hozzájárulásként kívántam szólni, amint a lapban egyeseknek azon véleményük, hogy fölemelni 100 vagy 150 leire kár lenne, mert így a szegényebbek és kezdők is könnyebben beléphetnek.

Közöljük továbbá a következő levelet is:

A mai napon postára adtam 100 leit. 50 lenne az 1926. évi tagsági díjam. 50 lei pedig lenne a tagsági díj különbözet, ha már nyélbe lehetne útni a tagdíj emelését bármely formában.

Ugy hiszem, hogy elég idő volt már az ezt illető eszmecsere, aki pedig nem szölt hozzá az ügyhöz, úgyhiszem hallgatólag elismerte a tagsági díj emelésének szükséges voltát. Ha pedig sehogysem vezetne eredményre az ide-oda való kérés, kilincselés, legcélszerűbb lenne, hogy a közgyűlés mondja ki, hogy a változott viszonyokra való tekintettel az évi tagdíjakat 100 vagy 150 leire emeli, mert, ha így halad a drágaság, akkor az év végére a *Méhészeti Közlöny* csak egy levelező lapon jelenhetik meg. Kötelességünk tehát mindnyá-

junknak a saját érdekünkben, ha a körülmények úgy kívánják azt a kevés áldozatot meghozni, már csak azért is, mert már vagyunk együtt jó párszázan méhésztársak, akik más érintkezés hiányában szívesen hányjuk-vetjük meg a *Méhészeti Közlöny*-ben a tennivalókat és sokszor sok pénzzel nem tudjuk megfizetni egy-egy tapasztalt méhész tanácsait és utasításait. Kérem fogadjon a *Méhészegyesület* vezetősége fáradozásaiért őszinte tiszteletemet! *Máthé József* s. k.

„Megmagyarázhatatlan tényként áll előttem méhész társaim magatartása a *Méhészeti Közlöny* iránt s ezen keresztül méhészeti kultúránk elhanyagolása dolgában akkor, amikor szaklapunk terjedelme növekedéséről van szó, olyan szűkkezüek vagyunk az áldozatra, a tollforgásra. Vagy a téli idő a tintatartókat befagyalt? vagy azok kiszáradtak? vagy épen elfelejtettük, hogy a *Méhészeti Közlöny* egyenlő barátja a legtudósabb gyakorlottabb méhészről a leg egyszerűbb kezdőig. Ez az összekötő fonal a gyakorlottabb és kezdő között. A tapasztaltabb ne restelje a lap által tudásra hozni tapasztalatait másokkal is, a kevésbé tudós ne szégyelje a szerkesztőséget kérdéseivel ostromolni. *Baricz Barnabás* s. k. Imecsalva.“

A tagdíj kérdése a legközelebbi választmányi ülésen és közgyűlésen tárgyalás alá kerül, melyeknek határozatáról a T. Tagtársainkat lapunk útján értesíteni fogjuk. *A. D.*

A lódarázs. (Vespa crabro)*

Ugy hiszem kevés méhészjártnak volt még szerencséje ezt a veszedelmes, az összes darázsajok közt legtestesebb, 22—25 mm. hosszú, természetes, vöröses testű, hűsevő rovar, — mint méhellenséget — megfigyelni és ennek kártételét a maga valóságos értéke szerint megbecsülni. Én, hat évi itteni méhgazdálkodásom ideje alatt, a mult 1924. év nyarán voltam oly szerencsés, hogy ezt a ritka vendéget megismerhettem. Nagy hibát követnék el, ha ez irányú megfigyeléseimet, illetőleg szomorú tapasztalataimat méhgazdátársaimmal nem közölném.

Június vége felé vettem észre méhesem előtt az első röpködő példányt. Nagyobb figyelmet csak akkor fordítottam rá, mikor láttam, hogy egy-egy kijáró méhet elkap és mint a méh farkas, lábai közé szorítva, saját teste alatt viszi a legközelebbi levélzet közé, ott egy perc alatt megfosztja végtagjaitól a hullát és elviszi éhezó pondróinak. Ebben az esetben egy üres anyanevelő kaptárocska volt ennek a példánynak a lakása. Mihelyt láttam, hogy a darázs terhével a kijáró nyíláson beszállt, a kaptárocska száját egy darabka röggel azonnal elzártam és az ajtót óvatosan levéve, figyeltem, hogy eteti mozgó bábjaikat. Az sem zavarta, hogy én hosszan figyeltem. Csak mikor a bevitt prédát föletette, úgy látszott, hogy engemet is észrevett. Felém fordult és mintha meglepődött volna azon, hogy idegen szemek lesték el gyöngéd anyai kötelességek teljesítésében. Erre jónak láttam, hogy az ajtót föltegyem és kíváncsi voltam, hogy vajon a kaptárka száját elzáró röggöt kirágja-e avagy meddig bírja el a fogságot? Két nap mulva már a kaptár fenekén mint hullát találtam. A fészke, amely a kaptár tetejéről lefelé csüngő fordított kis tányérhoz hasonlított, huszonöt cellából állt. Volt benne az egészen fiatal petézésből kezdve négy darab befődött báb is. Mind levettem és tűzbe dobtam. Azt hittem, hogy ezzel megszabadultam ettől a méhellenségtől. De pár nap mulva már ugyancsak ott röpdösött a méhes előtt már kora reggel nem is egy, de több példány. Ezeket kemény szalmakalappal letöltöttem s eltapostam. Méhesemet átvizsgáltam, de fészkeket sehol nem találtam, sőt későbbi utánjárásom is hlába való volt, hogy tanyájukat fölfedezzem. Pedig minden

* Mutatvány az Országos Méhész Zsebnaptárból. Megrendelhető Patria Nyomda, Budapest, IX. Üllői út 25.

présházit tulajdonost megkérdeztem eziránt (t. i. szőlőben méhészkedem). A lódarázs ugyancsak állandó vendégem lett s júliusban napról napra szaporodott. Korán reggel már négy-öt is megjelent. A leverést már nem folytattam, mert ezzel a művelettel sok méhet is holtra zúztam. Ha leütéskor eltévesztettem bármelyiket, az nem távozott addig, amíg prédáját el nem csípte. Kívált az öregebb, gyakorlottabb példányok, alig hogy megjelentek az első vagy második kaptárszaj előtt, már is elfogták prédájukat és ezzel a legközelebbi lombok közé, leginkább a méhes előtt nőtt dús levélzetű napraforgó közé repülve, szaggatták le annak vétagjait. Ha itt nem sikerült őket leütnöm, vagy ha észrevették a veszedelmet és a zsákmányukkal még nem végeztek, elvitték azt a díofa magasabb lombjai közé, hogy a már előbb agyonszúrt áldozat vétagjait rágójukkal kiszaggassák. A megmaradt portoh-hal azután nyilegyenesen repültek tovább. Az alacsonyabb lomb között, rögtön a letelepedés után, sikerült vérengző munkája közben többet sértetlenül elfognom, de a méh már egy alkalommal sem élt, vagy a végét vonaglóta, mert a darázs már az elfogás pillanatában hosszú fullánkjaival leszúrta. De ezzel a fogással föl kellett hagynom, mert ha a darazsat nem tudtam jól megszorítani, oly szúrást kaptam, hogy a méhszúrás ehhez képest szunyogcsipés, mert a lódarázs hosszú fullánkját csontig be tudja szúrni és nem szakad benn, mint a méhfullánk, hanem kihúzhatja s ismét használhatja. Szúrása napokig fáj. Egy ily elfogott példányt betettem H-rácsból készült anyakalikkába és két kaptár szája közé helyeztem. Az őt örköző méhek rögtön rárohantak és igen élénk kifejezést adva dühüknek, mindkét kaptár népe egyesült erővel ellepte a kalitkát és a rács között behatolva, megrohanták gyilkos ellenségüket. Vagy tízenöt percig hagytam küzdeni a százat egy ellen, de akkor is még mindig eldöntetlen volt a küzdelem. Ekkor kinyitottam a kalitkát és az egész küzdő gomolyt kizökentettem a méhes padra. Tizenkét holt méh volt már, de a darázs még mindig gyors és fáradhatatlan volt. Ugy látszott, hogy a méhek nem bírják a fullánkjukat kemény testébe beszúrni. A darázs azonban szabadulni ügyekezett és magával rántva egy csomó méhet, a földre esett. Ekkor a méhcsomótól megszabadult, de kettő nagyon belecsimpeszkedett vesztére, mert a darázs az egyiket rágójaival szétmarcangolta, a másikat pedig fullánkjaival egy perc alatt leszúrta. A daráznak semmi sérülése nem volt és ezt még én végeztem ki, amit nem érdemlett meg ugyan ily hőstett után, de én más véleményen voltam!

Július—augusztusban nagyobb mennyiségben jelentkeztek, noha naponta 15—20 darabot levertünk, de számuk nem apadt. Sok megszokott kivált az öregebb példányok közül, mert már azt is megismerjük, hogy melyik a gyakorlott vadász és melyik a fiatal „süszl”. Mig az öregebbek rögtön elfogták prédájukat és tovább álltak vele, hogy pár perc múlva ismét megjelenjenek, addig a fiatal gyakorlatlanok négyszer ötször is végig próbálták a méhes elejét, de eleintén sem az érkező, sem a munkára menő méhekből nem tudtak egyet is elkapni. Végre is a kaptár padról, vagy oldaláról veit fel egy magányos herét, vagy méhet és ezzel azután az öregek példája szerint elbánt. A kaptárba bemenni sohasem láttam, sőt még azt sem, hogy kísérletet tett volna arra. Úgy látszik a mézre nem és csak a méhpecsenyére pályázik. A méhek egyébként is minden esetben igen megszorították az őrséget és ha valamelyik darázs a kaptár szájához közelebb merészkedett, minden kintlevő méh szembefordult vele, potrohát föltartva s élénk vészhangot hallatott. Azonban amily pusztítója a méheknek, oly veszedelme a gyümölcsnek is! A méhes körül volt érésben levő alma és körte, és ezt teljesen önkretelték azáltal, hogy kirágták a termés belsejét s a fán csak a gyümölcs héja piroslott. Őcsém igen ügyesen

irtotta őket azzal, hogy megfelelő helyre felkötött egy körtét vagy almát és ezen egyszerre öt hatot is fogott egy ruhadarabbal, vagy jobb híján sapkájával. Ellenére annak, hogy kevés menekült el, ha időnk volt lesni, mégis minden nap elhordták a kitétt gyümölcsöt, később jó volt a dinnyehéj is erre a célra. A korán érő Ezerjő és Oportó szőlőből pedig némely időnk csak a törkölyt hagyták. Szüret után, mivel gyümölcsöt nem találtak, élelmük igen meggyérült, reáfanyarodtak a napraforgó szárára. Amikor ez ugyanis már kivágva és halomra hordva volt, nagyon meglepték levedző letört végét (ahonnt a napraforgó virágja letört) és folytatták egészen addig, míg az október végi hidegek végeit nem vetettek legénykedésüknek. Későbbben is még láthatók voltak az eldobott gyümölcsön, vagy a napraforgó száján szivárgó nedven, de akkor már egyszerűen el lehetett velük banni.

Nem tudom, mikor lesz még szerencsém ilyen támadáshoz, de mult évi megfigyelésem alapján minden méhesgazdának ajánlom, hogy esetleges megjelenésük alkalmával a szokottnál nagyobb figyelembe részesítse ezt a méh és gyümölcsellenséget, mert tapasztalni fogja, hogy sokkalta veszedelmesebb, mintsem eddig hittük.

Simontornya

Moizer György.

Keretek méretei az ismertebb méhkaptáraknál.

Kaptárak neve	Felső Alsó Oldal		
	keretléc hossza centiméter		
Kiskeretes állókaptár fél keret — —	26	24	17.5
Kiskeretes állókaptár egész keret — —	26	24	30
Balogh féle rakodó — — — —	39	35	35
Széchenyi féle rakodó — — — —	45.5	42.5	23.25
Zander féle — — — —	46.6	41.6	22
Nélszer féle — — — —	26	24	27.8
Liebner féle — — — —	26	24	27.8
Boczonádi Szabó féle — — — —	34	32	27
Boczonádi 42-es, vándor — — — —	46	42	34
Bécsi egyesületi — — — —	26	25	21
Bécsi egyesületi széles keret — —	45.8	42.6	25.5
Szláv egyesületi — — — —	25	22.7	48
Berlepsch féle — — — —	30.8	28.8	21
Dathe féle — — — —	24.5	22.3	36
Német egyesületi egész keret — —	24.5	22.3	37
Német egyesületi fél keret — —	24.5	22.3	18.5
Badeni méret — — — —	26.4	24	21
Elszászi méret — — — —	25.7	23.5	31.5
Gerstung féle — — — —	28	26	41
Dandant féle — — — —	47.5	45	28
Dandant féle módosított — — — —	47.5	45	32
Cowan féle — — — —	43	35.5	21.5
Francla egyleti méret — — — —	43.2	31.2	41.2
Olasz keret — — — —	26.5	25.5	21
Langstroh féle — — — —	46.50	43.16	22.86
Amerikai keret — — — —	32.5	30.48	30.48

Miért jó a gyomorsav hiányban szenvedőknek a méz?

Érdekesen jártam az első mézszüretemkor. Nagyon sokat szédültem abban az időben, időnként ha megéheztem, vagy édes dolgot, cukrot, befőttem ettem s különösen jól éreztem magam a töltött káposzta után. Már azt sem tudtam, mit ehetek, mit nem. Amikor azonban a legkönnyebb eledel után, a tej után is nagyon rosszul éreztem magamat, elmentem a doktorhoz, aki megállapította, hogy gyomorsav hiányom van, sósavval rendelt naponta háromszor, savanyu ételeket, az edestől elillított sít. Közbe jött a mézszüret. Első mézszüretem volt életemben, gondoltam: egy életem egy halálom, eggyel többször fogok szédülni, de én ma jól lakom mézzel, ha addig élek is. Élvezi az egész familia a szüretet, a vendégekkel együtt, szopjuk az ujjunkat, nyaljuk a kanalakat, én pedig titokban mind várom, mikor kezdek szédülni? De nem jelentkezett a szédülés, mind hiában vártam.

Vagy 2—3 nap múlva találkozom a dok-

torral s mondom, hogy jártam, kérdelem, hogy vajjon nem csak képzelődés az egész?

— Nem bizony őcsém, — mondja — még pedig azért, mert a te nyavalyád meg van, csak a mézben nincs meg az, ami a te nyavalyádnak ártana. Te a nádcukrot tartalmazó édességek helyett tulajdonképpen ezt a legtermészetesebb édességet kellene használnod, mert a nádcukrot tartalmazó kristály, kocka, sít. cukor emésztéséhez a gyomornak savakat kell kiválasztania, ami pedig neked kevés van és azért szédülsz a cukros dolgoktól, mert nem bírod azokat emésztetni. De a mézben levő cukor tulajdonképpen része szőlő és gyümölcs cukorból áll, vagyis ez azt jelenti magyarul, hogy a méh a saját gyomrában már elvégezte a cukor emésztésének azt a részét, amelyhez sav is szükséges és a mézben levő szőlő, meg gyümölcs cukrot a gyomor már felvételre készen kapja. Hát ezért nem szédültél a mézszüretkor.

Szenvedő társaim okulására írtam meg ezt, hogy tudják, hogy a méz az ilyen természetű gyomor bajnál is hasznos és jó.

Egyleti élet.

Tagdíjnyugtázás. Az egyesület titkári hivatalához a következő összegek küldettek be 1926 január 1-től.

1923. évre fizetett tagdíjat: Majer Mihály Mezőfény.

1924. évre fizettek tagdíjat: Elczner Sándor Magyarszentibenedek, Mayer M. Mezőfény.

1925. évre fizettek tagdíjat: Futaki Sámuel Béli, Krizsevszky Albin Nagysomkut, Dér Zsigmond Parajd, Schoppel Weber János és Ungár Carl Földvár, Elczner Sándor Magyarszentibenedek, Majer Mihály Mezőfény, Sántiha Albert Gyergyószentmiklós, Bölöni Antal Felsőcsernáton, Jakab Gyula Bisztra, Gálfalvi János Mezőbánd, Deák Ferenc Kolozs.

1926. évre: Madly András Torda, Méhészegylet Salgotarján, Kodori Lajos és Hajdu Lajos Marosludas, Novotny László Feketegyőrös, Paulai Szent Vincze rendi irg. Nővérek Bélfenyér, Engli Vilmos Palotailva, Krizsevszky Albin Nagysomkut, Király Máté Farasesti, Baicu Traján Zalatna, Szász János, Szász Péter, Molnár Gyula, Varga Benő, íj. Varga Ferenc, Dragulescu József, Dersica Viktor Begamonostor, Varga János, Fánta Károly, Szatmári József, Fodor József Dés, Borozsuj Crintos Márton Magyarfenes, Pataki András, Pálffy E. Zsigmond Pálffy I. András Várfalva, Tatay Gyula félevení Naszód, Schneider Fülöp Soborsin, Bányász Lajos Gyergyóújfalu, Szabó József Zám, Müller József Bibarczfalva, Thomó Lajos Székelytamásfalva, Blaha Lajos, Fekete Sándor Arad, Kleist Gyula Jadara, Porzolt Imre Barátos, András Béla, Benkő Dénes, A. Csomóth János, Nagy József, Péterfi Béla, Nagyházi Antal Torja, Csicsár Mihály Kézdivásárhely, Torday Lajos, Lázár Mór Bánfityhunad, Eichinger Sándor Aburdhány, Kerekes István Vass Antal Szilágyosomlyó, Karácsony Mihály Radnóthfaja, Hofbauer József Körösbánya, Vadady Gerő Sárd, Benedek Árpádné Papolcz, Sipos Dezső Selymesilosva, Vagzsina Imre Kristyor, Máthé József Kerlés, Karácsonyi János, Krietez János, Szlovik János Bors, György Lajos Gyimesbükk, Triff Emil Bányabükk, Juorkani Joan Kolozsvár Halabony Ernő Mezőszentmihály, id. Kicsid Géza, Kajántó, Nagy Vilmos Kolozsvár, Bernát József Kolozsvár, Szabó István Rákod, Baneas Sándor Kaczkó, Sajtos Ferenc, Kalmár Lajos Ujvarsánd, Jobbágy Sándor Pipe, Jakab Gyula Bisztra, Balogh Sándor Torda, Keszege Imre Goganváralja, Frink Károly Buzásbesenyő, Steiner Náthán Gyergyószentmiklós, dr. Gorove László, Szűcs Jenő, Linszky Józsefné, Nemes Judith, özv. dr. Papp Lajosné, Veres József, Kicsi József, Orbán József, Kurtz Lajos, Foith Szofia, Fröllich Anton, Leonhardt Károly, Both Frigyes, Szenkovits Antal, Solymosi István, Hal-

mági. Ernő. dr. Szekeres József, dr. Szentpétery Jenő, Szentpétery György, dr. Zádor Frigyes, Szakál Mihály, Zsamgocsian Benjamin Erzsébetváros, gr. Bethlen Bálint Keresd, Petres Gyula, Deák Ferenc Kolozs, Metzsig Imre Apahida, dr. Bocskor Árpád Segesvár, Szakács Ferenc Kézdiszentkereszt, Zabor Gyula Petrozsény, László István, Etéd. Orosz Sándor, Vilhelen Sándor Vizakna, Ackermann Erzsébet Bél, Szurdoki Kocs Kornél Nagyszeben.

1927. évre: Bartók Lujza Dés, Krizsevszky Albin Nagysomkut, Varga János, Fánta Károly Dés, Borozsuj Crintos Márton féle Magyarfenes, Schneider Fülöp Sörös, Bányász Lajos Gyergyóujfalu, Vagzsina Imre Kristyor, Máthé József Kerlés, László István Etéd, Szurdoki Kracs Kornél Nagyszeben.

Uj tagok jelentkezése.

Lapunk legutóbbi számának megjelenése óta a következő méhésztársak kérték az E. M. E. tagjai sorába való felvételüket: Eresztevény: Antal János. Zalatna: Baicu Traian. Gyergyóremete: Balázs Ferenc. Torja: Benkő Dénes, A. Csoboth János, Nagy József, Nagyházi Antal Péterfi Béla. Ópécska: Csapla András. Szigetfalu: Dezső János. Arad: Fekete Sándor. Borsa Kriszte János, Szlovik János. Bégamonostor: Molnár Sándor, Varga Benő, Ifj. Varga Ferenc. Magyarpécska: H. Mester János, Marocsek János, Varga András. Várfalva: Pálffy E. Zsigmond, Pálffy I. András. Kovászna: Székely Béla. Székelytamásfalva: Thamó László. Bánfilyhunyad: Torday József. Vadász: Zuh Károly. Pipe: Jobbágy Sándor. Olthéviz: Reichert József.

Különfélék.

Krenedits Ferenc. Alig van méhész Erdélyben, aki ne ismerte volna *Krenedits* Ferenc földmiv. min. tanácsost. Minden Erdélyi méhész mozgalom iránt meleg érdeklődéssel viseltetett és bizony nagyon sokat köszönhetünk mi a közelmúltban elhunyt *Krenedits* Ferencnek, úgy az egyesület, mint a méhésztársadalom egyes tagjai is. A könyörtelen halál elragadta az élők sorából és ha mi erdélyi méhészek nem is lehetünk ott a végtisztességen, oda száll a lelünk sirjához és a tisztelet és nagybecsülés koszorúját helyezzük hóval borított sírhantjára. Temetésekor a sírnál Gál Imre m. felügyelő bucsuztatta el és bizonyára nem feledkezett meg a bucsuztatóbeszédében Erdélyben töltött éveiről s a mi nevünkben is kifejezte azt a mélyen érzett veszteséget, amely a méhészetet a *Krenedits* Ferenc elhunytával érte.

Dr. Balázs Ferenc egyesületünk repatriált régi alelnök főtitkárának nevét mindegyre olvasuk a magyar méhészeti szaklapokban. Örömmel látjuk, hogy Magyarországon is ép oly lelkesedéssel munkálja a méhészet ügyét, mint Erdélyben egyesületünk kebelében tette. Legutóbb a salgotarjani méhészgyűlésen szerepelt mint a miskolci M. E. elnöke.

Az E. M. E. igazgató választmányi ülése. A január hó 16-ára egybehívott igazgató választmányi ülés, épp úgy mint a december hó 12-ére egybehívott is, a tagok kellő számban való megjelenésének hiányában megtartható nem volt. Ezért az Elnökség most újabb gyűlést hívott össze. Már lapunk múlt számában külön fölkerült az igazgató-választmányi mélyentisztelt tagjait, hogy a gyűlésen megjelenni sziveskedjenek, mert az ismételt távolmaradásukkal azt a látszatot keltik, mintha az egyesület ügyei iránt nem érdeklődnének. A külszin pedig az, mintha egyesületünk életképtelen volna, noha lelkes tagjaink

lábora százával gyűjti és toborozza az új tagokat. Így most is több mint 200 méhész kopogtatott be egyesületünkhöz a tagok sorába való felvétel céljából és vajjon mit gondolhatnak az új tagok az egyesületről, amikor lapunkból e sorokat olvassák? Az egyesületünkhöz naponta tömegesen érkező levelekből a méhészet ügye iránt olyan rajongó szeretet sugárzik ki, hogy szinte érthetetlen, hogy lehessen tag, aki nem örül az alkalomnak, amikor egy méhésztársával találkozik, ezért őszinte csodálkozásunknak adunk kifejezést afelett, hogy immár a harmadik gyűlést kell összehívunk ahhoz, az határozatképes legyen. Ezuton is kérjük az igazgató-választmány mélyen tisztelt tagjait, hogy a legközelebbi ülésre lehetőleg teljes számba eljönni sziveskedjenek, amennyiben pedig a megjelenésben akadályozva volnának, kérjük, hogy azt előzetesen írásban bejelenteni sziveskedjenek.

Észrevétel lapunk mai számához. Örömmel állapítjuk meg, hogy végre eljutottunk oda, hogy lapunkat nagyrészen az E. M. E. tagjai írták meg. Lehet, hogy egyesek nagyot fognak nézni, hogy nem a nyomdafesték alá szánt leveleik egyes részleteit kinyomatva látják, de ezeket csak azért közöljük, hogy lásák T. Méhésztársaink, hogy nem kell félni a nyomdafestéktől és bátran küldhetik cikk formában közleményeiket tapasztalataikról. Ugy legyen.

Méhész cukor. Legutóbb *Engli* Vilmos tagtársunk érdeklődött, hogy szerezz-e be az egyesület a folyó évben méhészek részére a méhek etetése céljából cukrot. A cukorgyárral tárgyaltunk ebben a kérdésben és kértük, hogy miként a korábbi inséges években, ezidén is adna olcsó cukrot a méhészek részére. E sorok írásakor azonban még nem tudjuk, hogy kaphatunk e, mily árban és milyen mennyiséget? Az érdeklődő Tagtársak címét azonban összeirtuk és ha kapunk cukrot, az esetben megfelelő értesítéssel leszünk. Különösen a Csik-, Háromszék- és Udvarhely megyei méhészek szorulnak rá az idén e tekintetben a támogatásra.

A méz árak. Vidékenként nagyban 33—50 lei között váltakoznak. Az Alföldön olcsóbb, a Székelyföldön drágább. A kicsinybeni árak 50—70 L. között váltakoznak kilogrammonként.

Valló-Török: A méhtenyésztés vezérfonala című méhészeti szakkönyv megrendelhető az E. M. E. titkári hivatala útján 25 lei bevétele ellenében. Portó díj 1 L.

Özv. Kremnitzkyné szül. Frölich Ilona: Házi mézestészták és a méhtermékek feldolgozása című füzetét kapható lapunk kiadóhivatalánál magyar, német és román nyelven. A magyar kiadvány ára 25 lei, a román és német 30 lei darabonként. Portó díja: 1 lei.

A méz tápláló értéke és gyógyító hatása. A méz táplálóértékét a mindennapi élet más élelmiszereivel, így marhahússal, tejjel stb. összehasonlították és azt találták, hogy az nemcsak kitűnő, hanem egyúttal igen olcsó élelmiszer. Így 1 kg. méz táplálóértéke egyenlő értékű 2 kg. tojással vagy 3 kg. ökröhússal; egy evőkanálnyi méznek tehát több a táplálóértéke, mint egy tojásnak vagy egy deciliter tejnek. De ha tekintetbe vesszük, hogy a méz a legkülönbélebb virágokból ered, olyan növényekből, amelyekből a legtöbbet, mint a hársat, a zsályát, a mentát stb. gyógynövényekül használjuk és amelyekből a leveleknek vagy virágoknak leforralása által gyógyító teáinkat készítjük, akkor azonnal világos lesz, hogy a növények nektáraiból vagy az élő növények nedveiből felszívott édes nedvnek, amelyet a méh mézzé alakított át, kétségtelesen kitűnő gyógyszeres is kell lennie. Torokbetegségek, köhögés, rekedtség, mellbajok, sőt daganatok, fagykelek, régi sebek és így tovább általa a biztos gyógyulás felé vezetettnek. Tiszta méz különösen a test tisztátalan nedveit javítja, enyhe hashajtó. A vízben feloldva kitűnő, szomj- és csillapító és a lázat csökkentő.

Szigorubb rendszabályok léptek életbe a mérleg hitelesítésnél. A kolozsvári mérték-hitelesítő hivatal nyilvános hirdetményt tett közzé a mérték-hitelesítés új szabályairól. Az új rendelet, amely több új megszorító intézkedést tartalmaz. Pld. Magánszemélyeknek sincs megengedve azon cím alatt, hogy nem hivatásos kereskedők vagy iparosok, hogy a piacon személyesen vagy megbízottjuk útján nem hitelesített mértéket használjanak saját kertjükben termelt gyümölcsök vagy zöldségek árusításához. Mértékek bérbevétele, eladása, azok kijavítása és gyártása csak a törvény által meghatározott feltételek mellett szabad. Tilos gyümölcs és burgonya eladása alkalmával ürmértékeket használni, ezek csakis sulymérték szerint adhatók el.

Ingatlanok átírási illetéke. A hivatalos lap legutóbbi számában közli az ingatlanok átírási illetékének felemelését. 15000 lejig 1%, 150.000—300.000 lejig 1½%, 300.000—500.000 lejig 2%, 500.000—800.000 lejig 2½%, ezenkívül 3% az új átírási illeték. Ezenkívül részt kíván az állam az ingatlanok értékénövekedéséből is. Ha például valaki egy évvel ezelőtt 700 ezer lejért házat vett és eladja 1 millióért 300 ezer lej különbözletnek 12%-át, vagyis 36.000 lej köteles megfizetni.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. B. úrnak Imecsfalva, A hivatalos lap 1925 évi február hó 27-iki száma közli az állam rezervák bárbeadásáról szóló királyi jóváhagyással ellátott rendeletet amely a méhészek földigénylési jogára is vonatkozik. Méhészeti célokra legfeljebb 5 hektár igényelhető. Ez közel 10 kat. holdnak felel meg. A méhészet céljaira szolgáló területek bérleti kötelesek 15—25 családot beállítani és azt évente 5-tel nevelni. A bérlet tartama 25 év, a kérelemzőnek legalább 10 évi gyakorlati méhészkedést kell igazolnia. A kérés a földművelésügyi miniszterhez intézve a vármegyei Consilierhez adandó be. Okleveles gazdák 25 hektárt igényelhetnek. A haszonbér összege évi 60 kg. búza. Egyidejűleg az Erdélyi Gazdának a kérdést tárgyaló számát postára adtuk az érdeklődő gazdatársnak való szives átadása céljából.

Apróhirdetések.

Kolozsvárt Hosszu u. 17 szám alatt eladó 2 méhcsalád Szentpéteri-féle fekvő vándorkaptárban. Értekezhetni Balázs Péter egyleti pénztáros ural Kolozsvárt, vagy Szentpéteri György tulajdonossal Dumbráven (Erzsébetváros). 3889.

40 klg. évi méz termés. A Szentpéteri-féle vándorkaptár a legszebb kivitelben jutányos áron megrendelésre készítek. Pontos kiszolgálás. Szakál Mihály Dumbráveni (Erzsébetváros) jud. Tárna-micá. 3888.

37 méhcsalád orsz. méretű kaptárban, teljes felszereléssel, olcsó áron eladó. Kun Sándor Renner bőrgyár.

Állandóan szükségem lenne tiszta (garantált) sárga méhvilaszra. Tudassák címüket Roykó Géza gyógyszerésznel Dicsőszentmárton. 78

Garantált tiszta méhvilaszról hengerprésem előállított müllép, mindenféle méhészeti eszköz és kaptárak legszolidabb kivitelben kaphatók Szurdoki Kracs Kornél méhgazdaságánál Sibiu Str. Gheorgha Cosbuc 3. Elvialok vialst mülléppé átdolgozásra. Levelezésnél válaszbélyeg meléklendő. 3890

Az
Erdélyi Gazdák Zsebnaptára
az 1926 évre
megrendelhető az
Erdélyi Gazda kiadóhivatalában.
Kolozsvárt, Attila-utca 10. szám.
A naptár ára 20 lei.